

Duovertalen

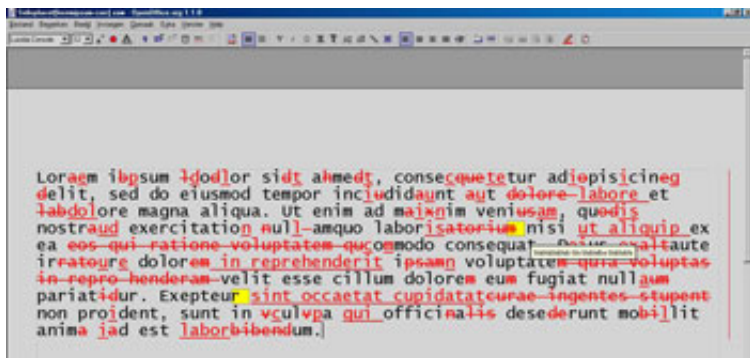
Vorige week heb ik mijn eerste duovertaling afgerond en ingeleverd. Het was een fascinerende ervaring. Van mijn co-vertaler, die al veel ervaring op dit gebied heeft, had ik van tevoren een lijstje gekregen met de voor- en nadelen van het duovertalen en hoe men zich dient te gedragen. Dat was nuttig en nodig! Wanneer je altijd in je eentje vertaalt, raak je aan jezelf gewend. Je bent je eigen baas, kunt je eigen stijl aanhouden, hebt voorkeur voor bepaalde woorden, voor een bepaalde zinsbouw, je permitteert je bepaalde vrijheden, of niet.

Loslaten

Nu moet je dat opeens allemaal loslaten. Je vertaalt samen een boek dat er uiteindelijk moet uitzien alsof het door één persoon is vertaald. De eigen stijlen van twee vertalers moeten samensmelten. Dat is geen peulenschil. Zeker niet voor een zo eigengereid persoon als ik. We hadden besloten het boek in tweeën te delen. Mijn co-vertaler zou het eerste deel doen en ik het tweede. Het ging om een biografie, dus er hoorden ook nogal wat aanhangsels bij, die we hebben verdeeld op basis van beschikbare tijd.

Correcties

Om elkaars stijl te leren kennen, besloten we ieder een aantal pagina's te vertalen en elkaar de teksten toe te sturen. Dan zouden we elkaars werk bestuderen, becommentariëren, corrigeren en terugsturen. Vervolgens konden we ieder ons deel van het boek vertalen en elkaar ter correctie toesturen. Dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Gelukkig stond er in het lijstje met nuttige, nodige adviezen onder andere: je moet kritiek niet persoonlijk opvatten. Want allemensen, voor iemand als ik, die nooit drukproeven te zien krijgt en dus niet gewend is aan het rode potlood van de persklaarmaker, was het wel even slikken toen ik alle 'correcties' zag die in mijn tekst waren aangebracht. Ook omdat je zonder een écht potlood doodgewoon heel veel tekentjes in de tekst moet zetten om correcties, suggesties en opmerkingen aan te geven. Goed, hoofd koel houden en aan het werk. Na verloop van tijd begreep ik dat het virtuele rode potlood hoofdzakelijk suggesties deed omtrent de zinsbouw en de werkwoordstijden. Mijn co-vertaler was een andere stijl gewend en had dat overal aangegeven. Daardoor leek de tekst een slagveld, maar in de praktijk viel het nogal mee.

Afstemmen

Nadat ik me door de correcties heen had geworsteld, was het mijn beurt om het werk van mijn co-vertaler te bekijken. Al gauw begon ik net zoveel te 'strepen' als zij bij mij had gedaan. Ik bleef af van de zinsbouw, om aan de opvattingen van mijn co-vertaler tegemoet te komen, maar had een duidelijke voorkeur voor bepaalde woorden, synoniemen en uitdrukkingen. Nu werd duidelijk hoe nuttig het was om eerst een klein stukje tekst onder handen te nemen, want nu konden we de twee stijlen op elkaar afstemmen. Nadat we elkaars correcties hadden bekeken, werden we het eens over de stijl die we zouden aanhouden. We moesten allebei een beetje geven en nemen, maar dat is beslist te doen, al ligt altijd het gevaar op de loer dat je te veel van jezelf aan de ander wilt opleggen. Je mag niet herschrijven. Als een zin goed is zoals hij er staat, maar niet helemaal aan jouw stijl beantwoordt, moet je er niets aan doen, of hooguit correcties aangeven om hem aan te passen aan de overeengekomen stijl. Dat was in het begin erg moeilijk, en misschien ben ik in dit opzicht nog wel eens buiten mijn boekje gegaan, maar dat was allemaal te goeder trouw.

Voordelen

Het grote voordeel van zo'n duvertaling is dat je zwakke punten worden belicht, dingen waarin je een beetje vastgeroest zit en die voor verbetering vatbaar zijn. Een tweede voordeel is dat je elkaar voor fouten en vergissingen behoedt. Een derde voordeel is dat twee meer weten en meer zien dan één, en dat je op die manier een puike vertaling kunt afleveren.

Nadelen

Aangezien dit mijn eerste ervaring was op dit gebied is het enige nadeel eigenlijk dat het werk me nogal veel tijd heeft gekost. Méér tijd dan wanneer ik het hele boek zelf zou hebben vertaald. Maar wie dit vaker doet, raakt er ongetwijfeld bedreven in en leert vanzelf wat de beste manier van werken is.